

ΣΥΓΝΕΤ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΣΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ ΦΑΣΜΑΤΟΣ

Βιτανίδη Αυγή.
a.vitanidi@gmail.com
Ειδική παιδαγωγός

Λούβη Ελένη.
elenalouvi@gmail.com
Ψυχολόγος

- Το πρόγραμμα εκπαίδευσης Cygnet αποτελεί ένα **δομημένο πρόγραμμα** με στόχο την εκπαίδευση γονέων και φροντιστών στην κατανόηση του Αυτιστικού Φάσματος.
- Αναπτύχθηκε το 2002 από μια Πολυ-Αντιπροσωπευτική Ομάδα Αυτισμού η οποια σχεδίασε ένα Σχέδιο Δράσης για την Περιφέρεια του **Bradford**

Τι είναι το Cygnet;

- Αναγνωρίζει τους γονείς ως τους πλέον ειδικούς όταν πρόκειται για τα δικά τους παιδιά.
- Βασίζεται στο Μοντέλο Συμβουλευτικής Γονέων, το οποίο προέρχεται από το Κέντρο Υποστήριξης Γονέων και Παιδιών
- Το Συμπεριφορικό Μοντέλο, αποτελεί μέρος του προγράμματος
- Η προσέγγιση του προγράμματος Cygnet αντανακλά τους ποικίλους τρόπους (στυλ) μάθησης.

Προσέγγιση προγράμματος

- Το πρόγραμμα Cygnet εφαρμόζεται από δύο εκπαιδευμένους στην μέθοδο επαγγελματίες
- Εφαρμόζεται **σε ομαδικό επίπεδο** και σε ατομικό εαν αυτό κριθεί αναγκαίο
- Οι ομάδες αποτελούνται από δώδεκα μέλη
- Ολοκληρώνονται **σε 7 συναντήσεις διάρκειας από δύο έως τρεις ώρες.**
- Οι πρώτες έξι συναντήσεις γίνονται ανά μία εβδομάδα, ενώ η έβδομη τρεις μήνες μετά την λήξη του προγράμματος

Μεθοδολογία

Το πρόγραμμα έχει ως στόχο οι συμμετέχοντες :

- να κατανοήσουν καλύτερα οι συμμετέχοντες τις καταστάσεις αυτιστικού φάσματος
- να κατανοήσουν τι παρακινεί τη συμπεριφορά του παιδιού τους
- να τους καθοδηγήσει μέσω στρατηγικών τι μπορούν να χρησιμοποιήσουν για να δουλέψουν με τα παιδιά
- να δώσει στους γονείς τη δυνατότητα να γνωριστούν μεταξύ τους

Στόχοι του προγράμματος Cygnet

Περιγράφοντας τις Καταστάσεις Αυτιστικού Φάσματος

- Συνάντηση 1: Τι είναι οι Καταστάσεις Αυτιστικού φάσματος
- Συνάντηση 2: Επικοινωνία
- Συνάντηση 3: Αισθητηριακά θέματα
- Συνάντηση 4: Κατανόηση συμπεριφοράς
- Συνάντηση 5: Διαχείριση συμπεριφοράς
- Συνάντηση 6: Επιλογή γονεων και φροντιστών
- Συνάντηση +: Αδέρφια εφηβεία και σεξουαλικότητα
- Συνάντηση 7: Τρεις μήνες μετά (follow-up) συνάντηση μελών

**Περιεχόμενο βασικού προγράμματος
Cygnet**

Το πρόγραμμα σύμφωνα με τις αναφορές των γονέων φάνηκε

- να δημιουργεί κλίμα εμπιστοσύνης μεταξύ των **συμμετεχόντων και των θεραπευτών.**
- να αυξάνει την κατανόηση των συμμετεχόντων σχετικά με την φύση των δυσκολιών των παιδιών τους και να βελτιώνει σημαντικά την μεταξύ τους σχέση.
- να δημιουργείται ένα πλαίσιο στήριξης της οικογένειας στο σύνολό της.
- Τέλος, αναφέρουν πως **απέκτησαν ουσιαστικές και ρεαλιστικές προσδοκίες** για τα παιδιά τους, στηρίζοντας παράλληλα τους θεραπευτικούς στόχους που είχαν τεθεί από κοινού με τους θεραπευτές.

Αποτελέσματα- συμπεράσματα

Θα σας δωθεί χρόνος 10 λεπτών για απαντήσετε στο κουίζ που θα σας δωθεί τσεκάρετε την κατάλληλη απάντηση.

Η επιλογή στις απαντήσεις σας έιναι

Ναι Όχι Ήσως

Το ερωτηματολογίο σας δεν θα μας το επιστρέψετε και δεν θα βαθμολογηθείτε

Το κουίζ του αυτισμού

Συνάντηση ένα - τι έιναι οι Καταστάσεις Αυτιστικού Φασμάτος

1. Απόσυρση κάποιου από το άμεσο περιβάλλον

2. Μια ψυχική νόσος

3. Μια αναπτυξιακή διαταραχη ή ένα βιολογικό ή οργανικό ελάττωμα στη λειτουργία του εγκεφάλου

4. Μια διαταραχή της μεσαίας τάξης

5. Συνδέεται με επιληψία

6. Περισσότερο πιθανός στα αγόρια παρά στα κορίτσια

7. Εξαιτίας γονικής απόρριψης δηλ. γονείς κρύοι σαν ψυγείο

Ο αυτισμός είναι..

8. Περνά από γενιά σε γενιά

9. Το να δυσκολεύεσαι να δεις τα πράγματα από την πλευρά των άλλων

10. Το να είσαι διάνοια

11. Το να έχεις προκλητική συμπεριφορά

12. Συνδέεται με ασυνήθιστες ανταποκρίσεις σε αισθητηριακά ερεθίσματα

13. Θεραπεύσιμος

Ο αυτισμός είναι..

**το Γιάννη δίπλα σου ξεχάσεις σε
Κολατσιό βάλε**

**και κουζίνα το στην παλτό σου
βιβλία που**

με είναι παρακαλώ το σου μην στα

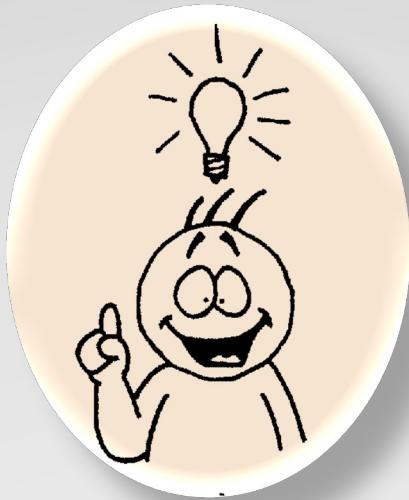

Συνάντηση δύο Επικοινωνία

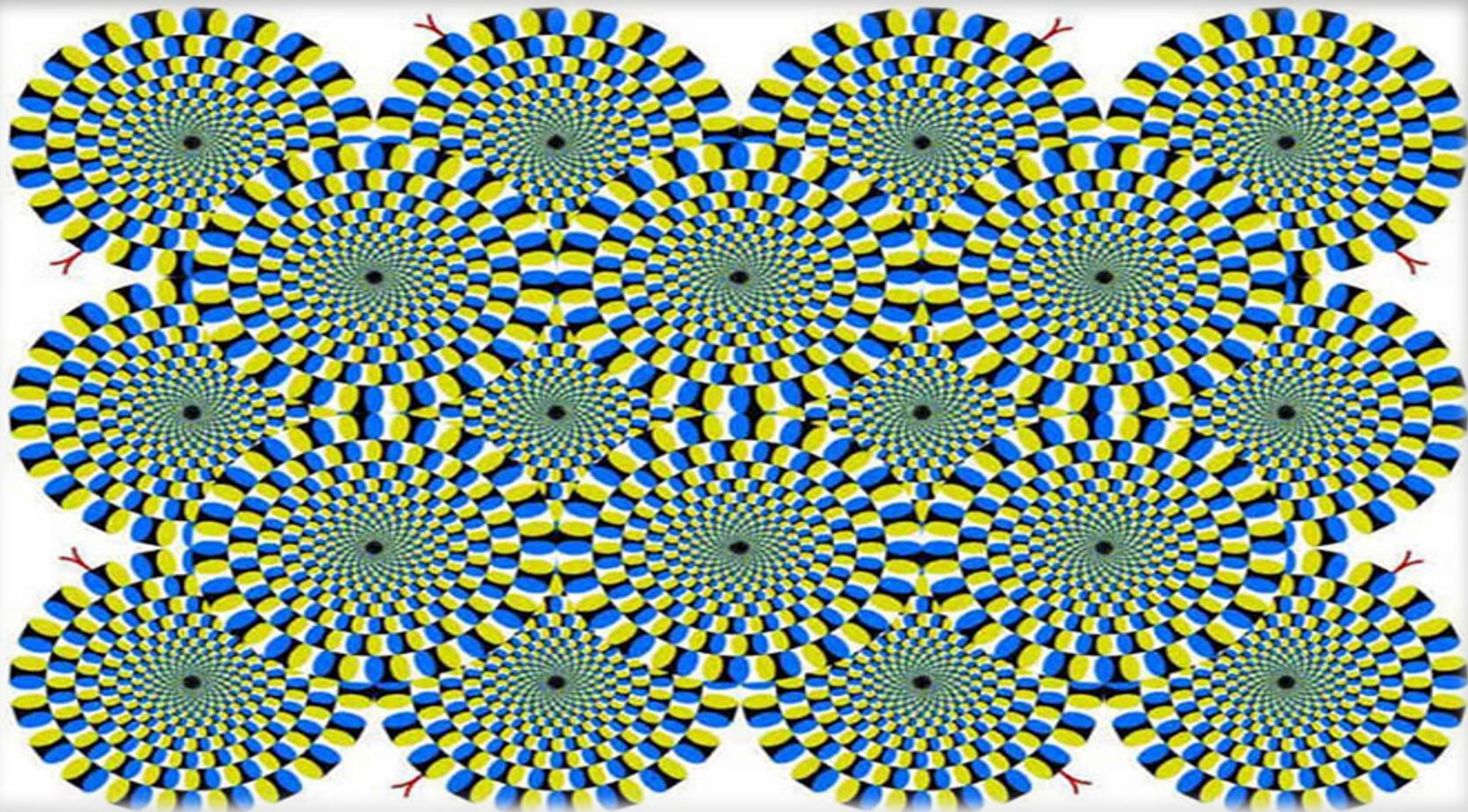
Γιάννη σε παρακαλώ βάλε το παλτό σου
και μην ξεχάσεις το κουτί με το κολατσιό σου
που είναι δίπλα στα βιβλία σου στην κουζίνα.

Επτικοινωνία
Συνάντηση δύο

Γιάννη παλτό κολατσιό βιβλία (σε παρακαλώ)

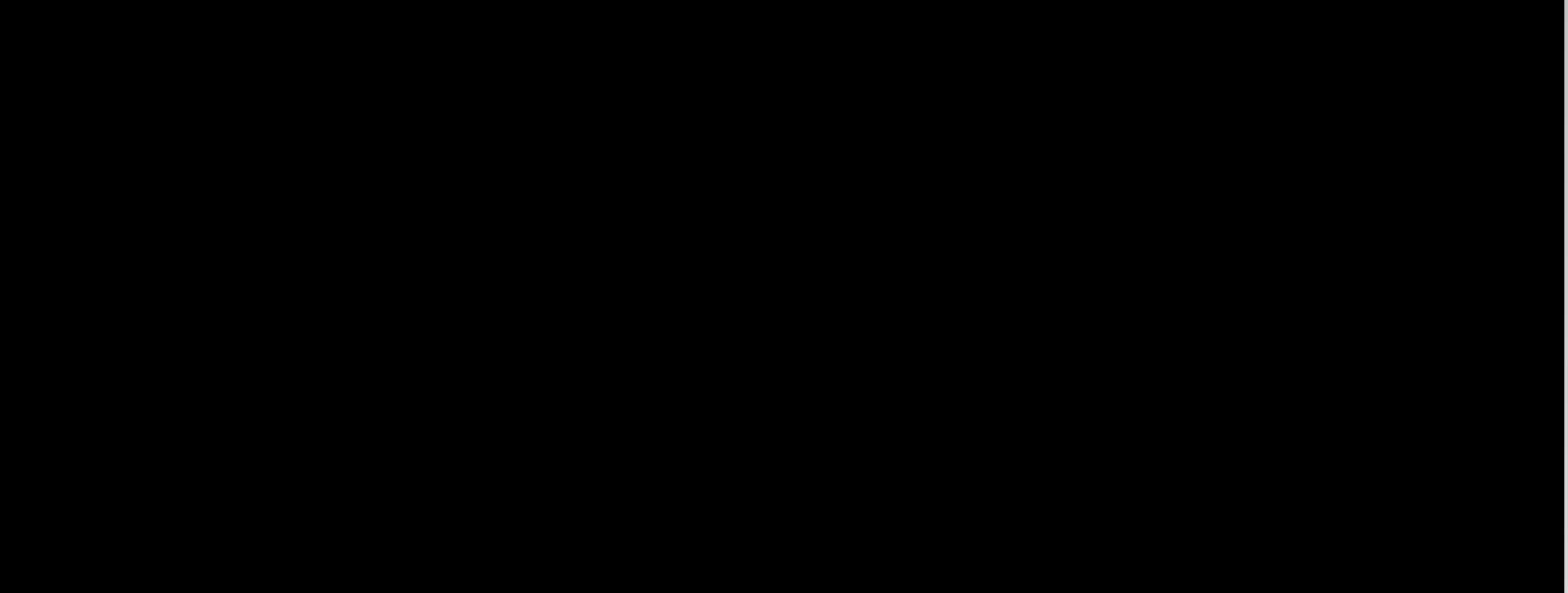

Επτικοινωνία
Συνάντηση δύο

Αισθητηριακά θέματα

Συνάντηση τρία

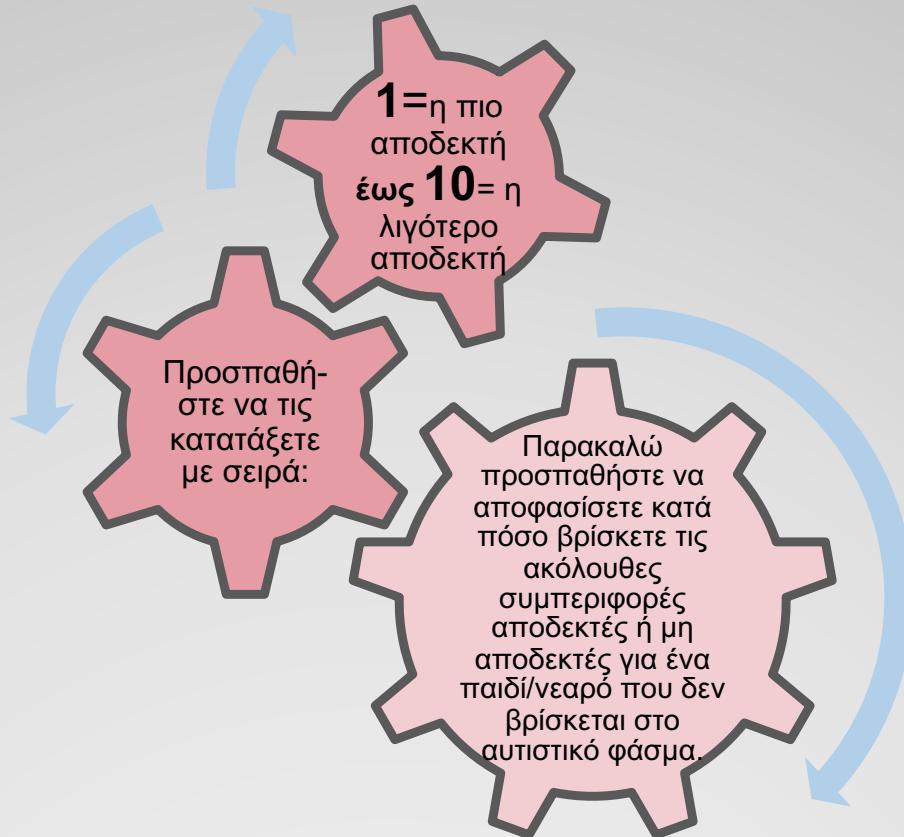

Αισθητηριακά θέματα

Συνάντηση τρία

Αισθητηριακά θέματα Συνάντηση τρία

Κατανόηση συμπεριφοράς Συνάντηση τέσσερα

Ένα μωρό που κλαίει επειδή πεινάει ή χρειάζεται άλλαγμα.

Ένας πεζός που βρίζει και φωνάζει επειδή ένας οδηγός δεν σταμάτησε σε διάβαση πεζών

Ένα δεκατετράχρονο κορίτσι που γυρίζει στο σπίτι στις 10.30μμ ενώ οι γονείς της τής είχαν ζητήσει να γυρίσει στο σπίτι όχι αργότερα από τις 10.00μμ, επειδή είχε σχολείο την επόμενη μέρα.

Ένα τρίχρονο που έχει ένα ξέσπασμα στο σούπερ μάρκετ επειδή η μητέρα του δεν του αγοράζει σοκολάτα.

Ένα εντεκάχρονο αγόρι που αρνείται να διαβάζει τα μαθήματά του, να βγαίνει σε οικογενειακές εξόδους και πολλές άλλες διαφορετικές δραστηριότητες επειδή το μόνο που θέλει είναι να παραδίνεται στα ποδοσφαιρικά του ενδιαφέροντα.

Κατανόηση συμπεριφοράς Συνάντηση τέσσερα

Ένα οκτάχρονο κορίτσι που κρατάει το δωμάτιό του καθαρό και τακτοποιημένο και βοηθά το γονιό/είς του με τις δουλειές του σπιτιού.

Μια ομάδα παιδιών που εκφοβίζουν ένα συμμαθητή τους στο προαύλιο

Ένας έφηβος που αρνείται να βάλει το πουκάμισό του μέσα στο παντελόνι του ή να φτιάξει τη γραβάτα του όταν πηγαίνει σχολείο.

Μια ανύπαντρη δεκαοκτάχρονη κοπέλα που έχει μια σεξουαλική σχέση.

Ένα οκτάχρονο αγόρι που χρησιμοποιεί μόνο του μια τουαλέτα σε ένα κατάστημα.

Κατανόηση συμπεριφοράς Συνάντηση τέσσερα

«Κατά μήκος της παραλίας στο Σαν Φρανσίσκο, λίγο έξω από μια σειρά από μαγαζιά, ένας νεαρός άνδρας έχει γίνει διάσημος βγάζοντας τα προς το ζην με το να κρύβεται πίσω από μερικά κλαδιά, κομμένα από τα γύρω δέντρα. Ντυμένος με στολή πιθήκου παρακολουθεί και περιμένει, απαρατήρητος από τους περισσότερους επισκέπτες, οι οποίοι είναι απασχολημένοι με το να κουβεντιάζουν, να ψωνίζουν ή απλά να απολαμβάνουν την ατμόσφαιρα της παραλίας. Τότε πηδάει έξω από τα κλαδιά του ακριβώς μπροστά από κάποιον περαστικό και φωνάζει «Μπουουου!».

Οι περισσότεροι άνθρωποι αιφνιδιάζονται και μπορεί να αναπηδήσουν ή να βγάλουν μία κραυγή πριν ξεσπάσουν σε γέλια και τελικά πάρουν μέρος στο αστείο. Μικρά πλήθη συχνά παρακολουθούν από την άλλη πλευρά του δρόμου και στη συνέχεια του δίνουν μερικά ψιλά σε αναγνώριση αυτής της πλανόδιας ψυχαγωγίας».

Με την ευγενική άδεια των Chris Williams και Barry Wright, *How to live with Autism and Asperger's Syndrome* (2004)

Θεωρία του νου Συνάντηση τέσσερα

Εσείς είστε τώρα το πρόσωπο που περιμένει, κρυμμένο. Θα πρέπει να πάρετε αποφάσεις σχετικά με το ποιους ανθρώπους θα επιλέξετε για να πεταχτείτε μπροστά τους και ποιούς όχι.

Γράψτε τους αριθμούς που αντιστοιχούν στις τέσσερις επιλογές που δίνονται στο φυλλάδιο, δίπλα από τις περιγραφές των ανθρώπων.

1. Οπωσδήποτε θα ξεπηδήσω μπροστά σε αυτό το άτομο ή αυτούς τους ανθρώπους. Δεν έχω καμία ανησυχία για

2. Θα έχει πλάκα να ξεπηδήσω μπροστά τους. Υπάρχει μια μικρή πιθανότητα να υπάρξει κάποιο πρόβλημα αλλά θα πάρω το ρίσκο

3. Δεν είμαι καθόλου βέβαιος. Μπορεί να υπάρξει πρόβλημα αν ξεπηδήσω μπροστά

4. Σιγουρά δεν θα ξεπηδήσω μπροστά τους

Νοητική τύφλωση Συνάντηση τέσσερα

Δυο κορίτσια στην εφηβεία

Ένα αγόρι στην εφηβεία

Ένα μεσήλικο ζευγάρι

Ένα οκτάχρονο κορίτσι που αιμορραγεί από την μύτη

Ένα αγόρι με έναν μικρό σκύλο

Μια ηλικιωμένη γυναίκα σε αναπτηρικό καροτσάκι

Ένας φρουρός ασφαλείας που προστατεύει κάποιον διάσημο

Ο τοπικός τροχονόμος

**Νοητική τύφλωση
Συνάντηση τέσσερα**

Μια γυναίκα με ένα μωρό σε καρότσι

Μια μητέρα με δύο παιδιά ηλικίας περίπου οκτώ και δέκα ετών

Ένας τυφλός άντρας

Ο καλύτερός σου φίλος

Δύο άντρες και ένας σκύλος Rottweiler

Μια ηλικιωμένη καλόγρια

**Νοητική τύφλωση
Συνάντηση τέσσερα**

Ο μεγάλος σου αδερφός

Ένα δεκάχρονο αγόρι το οποίο είδες να παίρνεις το παγωτό της αδερφής του

Ένας αστυνομικός

Ένα τετράχρονο κοριτσάκι που κλαίει ζητώντας τη μαμά του

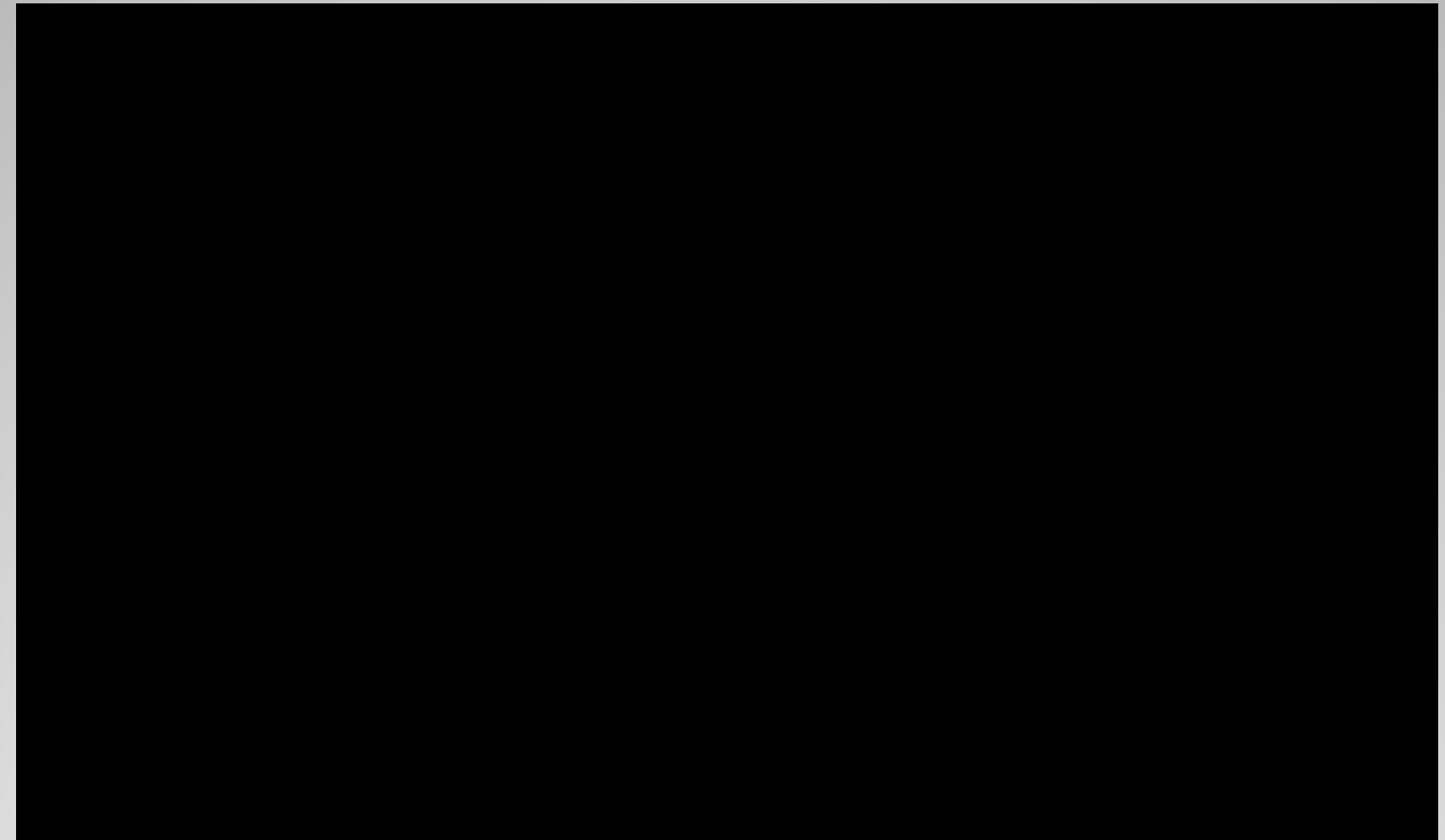
Η μαμά σου

Ο μπαμπάς σου

**Νοητική τύφλωση
Συνάντηση τέσσερα**

1. Ποίας χώρας οι Άλπεις περιβάλλουν τη λίμνη Λουκένη;
2. Ο Αυτισμός είναι μια ψυχική νόσος. Σωστό Λάθος
3. Διαλέξτε το μεγαλύτερο: α)Αυγό στρουφοκάμηλου β)Αυγό αετού γ)Αυγό γιγάντιας χελώνας
4. Σύμφωνα με τον Braid, G(2006), ο αυτισμός προσβάλλει άμεσα τον ακόλουθο αριθμό ανθρώπων σ' αυτή την χώρα 347.000 1 εκατομμύρι 600.000
5. Πόσες καρδιές έχει ένα χταπόδι;
6. Άνθρωποι με καταστάσεις αυτιστικού φάσματος μπορεί να έχουν δυσκολία να κατανοήσουν τα συναισθήματα των άλλων, ή δεν έχουν την ικανότητα να βάλουν τον εαυτό τους στη θέση των άλλων. Πως αλλίως είναι γνωστό αυτό;
7. Ποιο αουτσάϊντερ με 150:1 κέρδισε το 1986 το Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Μπιλιάρδου;
8. Διαλέξτε το μουσικό όργανο με τις περισσότερες χορδές α)Βιολί β)Κιθάρα γ)Πιάνο
9. Η μη αποδεκτή συμπεριφορά είναι μέρος της ανθρώπινης υπόστασης, σύμφωνα με τους Clements & Zarkowska (2000). Σωστό Λάθος ;

Διαχείριση συμπεριφοράς Συνάντηση πέντε – κουίζ κινήτρων

Εμπειρίες αυτισμού από νεαρά άτομα

Σας ευχαριστούμε!

Βιτανίδη Αυγή.
a.vitanidi@gmail.com

Ειδική παιδαγωγός

Λουβή Ελένα.
elenalouvi@gmail.com
Ψυχολόγος

- Altrichter, H., Posch, P., Somekh, B. (2001). Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους. Μια εισαγωγή στις μεθόδους της έρευνας δράσης (Μ. Δεληγιάννη, Μετάφρ.). Αθήνα: Μεταίχμιο. Σαν προτυπο θα το σβυσουμε.
- Arendt, Lucia.(2000).Ζώντας και δουλεύοντας με τον αυτισμό:ένας πρακτικός οδηγός από την βασική βασική ομάδα εργασίας της National Autistic Society και τοπικών αυτιστικών συλλόγων (Στ.Φούσκα Μετάφραση) Αθήνα :ΕΕΠΑΑ
- Attwood, T. (1998). *Asperger syndrome: a guide for parents and professionals*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Attwood, T. (2000). *Γιατί ο Κρις το κάνει αυτό*; Αθήνα. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων.
- Autism Society of North Carolina. (1997). *Εισαγωγή στον Αυτισμό. Είκοσι ερωτήσεις και απαντήσεις*. Αθήνα. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων.
- Cumine, V.,Leach, J και Stevenson, G. (2000). *Σύνδρομο Asperger*. Ένας πρακτικός οδηγός για δασκάλους. Αθήνα. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων.
- Cygnet :Πρόγραμμα υποστήριξης γονέων σχετικά με την κατάσταση αυτιστικού φάσματος Την προσαρμογή του υλικού στα Ελληνικά επιμελήθηκε ομάδα εργασίας (Ε.ΨΥ.ΜΕ. Και εξωτερικοί συνεργάτες) Ε.ΨΥ.ΜΕ. (www.epsyme.gr)

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Davis, H., Day, C., & Bidmead, C. (2002). *Working in partnership with parents: The parent advisor model*. London
- Davis, H., Day, C., & Bidmead, C. (2002). *Working in partnership with parents: The parent advisor model*. London
- Dunn Buron, K. (2003). *When my autism gets too big: a relaxation book for children with autistic spectrum disorders*. Shawnee Mission, Kansas: Autism Asperger Publishing Company
- Faherty, C. (2003). *Τι σημαίνει για μένα*; Αθήνα. Ελληνικά Γράμματα.
- Faherty, C., Παπαγεωργίου , B., Παπαδοπούλου, N. (1999). *Αυτισμός: Ένας ύμνος στην επικοινωνία. Κατανόηση του αυτισμού και των εκπαιδευτικών στρατηγικών. Πρακτικά ημερίδας*. Αθήνα, Ελληνική Εταιρία Προστασία Αυτιστικών Ατόμων.
- Frith, U. (1999). "Αυτισμός". Αθήνα. Ελληνικά Γράμματα.
- Grandin, T. & Scariano, M. (1995). *Διάγνωση: Αυτισμός*. Αθήνα. Ελληνικά Γράμματα.
- Grandin, T. (2008). *Τα ζώα σε μετάφραση*. Polaris.
- Grandin, T. and Scariano, M. (1986). *Emergence - labelled autistic*. New York: Warner Books
- Gray, C. (2002). *My social stories book*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Gray, C. (2003). *Κοινωνική προσαρμογή*. Αθήνα. Σαββάλας. Gray, C. (ed.) (1994). *The new social story book*. Arlington, Texas: Future Horizons
- Happé, F. (1998). *Αυτισμός*. Gutenberg.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Howlin, P. & Rutter, M. (2000). *Η Θεραπεία των Εμμονικών και Στερεότυπων Συμπεριφορών*. Αθήνα. Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων.
- Jackson, L. (2002). *Freaks, geeks and Asperger syndrome*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Lawson, W. (2005). *Sex, sexuality and the autistic spectrum*. London: Jessica Kingsley Publishers
- May, F. (2005). *Understanding behaviour*. London: The National Autistic Society
- NAS The National Autistic Society: <http://www.autism.org.uk/>
- Perske, R. (1988). *Circle of friends*. Tennessee: Abingdon Press
- Schopler, E. (1995). *The parent survival manual: a guide to crisis resolution in autism and related developmental disorders*. Plenum Press: New York
- Skinner, B. (1974) *About Behaviourism*, Jonathan Cape, London.
- Wing, L. (1996). *The autistic spectrum: a guide for parents and professionals*. London: Constable
- Γενά, Α. (2002). *Αυτισμός και Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές*: Αξιολόγηση- διάγνωση- αντιμετώπιση. Αθήνα: Έκδοση της συγγραφέως.
- Γενά, Α. (2007). *Θεωρία και πράξη της Ανάλυσης Συμπεριφοράς*. Αθήνα. Gutenberg.
- Γκονέλα, E. (2006). "Αυτισμός: Αίνιγμα και πραγματικότητα. Από τη θεωρητική προσέγγιση στην εκπαιδευτική παρέμβαση: Για γονείς εκπαιδευτικούς γενικής και ειδικής αγωγής και νηπιαγωγούς". Αθήνα. Οδυσσέας.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- *Barnardo's Cygnet Service*
<http://www.barnardos.org.uk/cygnet.htm>
- Την επιμέλεια της έκδοσης είχε ο κος Βουτυράκος Παναγιώτης, Παιδοψυχίατρος
- Την επιμέλεια της μετάφρασης είχε η κα Σταθοπούλου Μάρω, Παιδοψυχίατρος

Παραπομπές σε ιστοσελίδες